

ปีที่ 17 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม-มีนาคม 2564

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ EACDE MODEL
ในศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
THE DEVELOPMENT OF EACDE MODEL LEARNING
MANAGEMENT IN RELIGION, MORALITY, AND
ETHICS TO PROMOTE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF
8TH-GRADE LEARNERS

วันที่รับต้นฉบับบทความ: 15 สิงหาคม 2563

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 25 ธันวาคม 2563

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 23 มกราคม 2564

ธัญญารัตน์ แก้วตะพาน*
Thanyarat Kaewtapan

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ ในศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบแผนการจัดการเรียนรู้ EACDE Model ในศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยแบบแผนการจัดการเรียนรู้ EACDE Model ที่พัฒนาขึ้น 4) เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่เรียนด้วยแบบแผนการจัดการเรียนรู้ EACDE Model ที่พัฒนาขึ้น และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแบบแผนการจัดการเรียนรู้ EACDE Model ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/12 โรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดีผดุงวิทยา” อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

* ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดีผดุงวิทยา” e-Mail: thanyarat.dara@gmail.com

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ EACDE Model ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (encouragement) ขั้นที่ 2 ลงมือปฏิบัติ (action) ขั้นที่ 3 สรุปองค์ความรู้ (conceptualization) ขั้นที่ 4 ส่งเสริม พัฒนา คุณลักษณะ (development of characteristics) และขั้นที่ 5 ประเมินผล (evaluation) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.67/81.58 ผู้เรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ EACDE Model ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้, ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์, มัธยมศึกษาปีที่ 2

ABSTRACT

The purposes of this research were; 1) to study the state of the development of a learning management model in the learning content, religion, morality, and ethics promoting the desirable characteristics for the 8th-grade learners; 2) to develop and find the efficiency of the learning management model, learning content, religion, morality, and ethics that promote desirable characteristics for 8th-grade learners; 3) to compare the learning achievement before and after learning of learners with the learning content, religion, morality, and ethics promoting the desirable characteristics using the EACDE Model; 4) to compare the desirable characteristics of learners by learning contents, religion, morality, and ethics promoting the desirable characteristics using EACDE Model; and 5) to study learners' satisfaction with the learning management, learning content, religion, morality, and ethics that promoted the desirable characteristics for the 8th-grade learners. The samples were 30 students who were studying in 8th-grade level, class 2/12 of Sikhiu "Sawadphadungwittaya" School. The research instruments were the lesson plan, achievement test, the characteristics development test and the questionnaires. The statistics were percentage, mean, standard deviation and *t*-test.

The result for the study indicated that the development of a learning management model in the learning content, religion, morality, and ethics promoting the desirable characteristics for the 8th-grade learners, which is a learning process that promotes five desirable features including step 1 the encouragement, step 2 the action, step 3 the conceptualization, step 4 the development of characteristics, and step 5 the evaluation. The efficiency of 8th graders was 82.67/81.58, respectively. The learners have progressed in their studies with higher learning achievement after learning than before with statistical significance at the level of .01. The learners have higher the desirable characteristics of learners after learning than before with statistical significance at the level of .01, and the students were satisfied with the results, found that the development of a learning management Model in the learning content, religion, morality, and ethics promoting the desirable characteristics for the 8th-grade learners at the highest level.

Keywords: learning management model, promoting desirable characteristics, 8th-grade learners.

บทนำ

พระราชดำรัสในรัชกาลที่ 9 ให้ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุล เน้นความสำคัญของบุคคลให้รู้จักการปรับตัว พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักเลือกปฏิบัติสิ่งที่ถูกต้อง มีทักษะชีวิต เป็นผู้ที่มีเหตุผล และเลือกดำรงชีวิตในทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดีมีคุณลักษณะ โดย วิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวว่า ทักษะและสมรรถนะที่มีบทบาทสำคัญในการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมกับการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้ (learning skill) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 251) กล่าวถึงนโยบายการจัดการศึกษาโดยเน้นความรู้คู่คุณธรรมว่า ที่ผ่านมาไม่เป็นไปตามคาดหวังเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมในสังคมนับวันจะเพิ่มปริมาณมากยิ่งขึ้น สังคมเผชิญกับวิกฤตปัญหาทางจริยธรรมใหม่ ๆ จึงควรมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนโดยใช้แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลากหลาย

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาอย่างมีคุณภาพ จึงมุ่งมั่นตั้งใจพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเชิงระบบที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้วยการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ EACDE Model ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4 ด้าน คือ มินิย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
4. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดีผดุงวิทยา” อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 420 คน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/12 โรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดีผดุงวิทยา” อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เนื่องจากโรงเรียนจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้จากการสังเคราะห์หลักการและแนวคิด เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (R1/research) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (analysis: A) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ โดยเก็บข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร และสัมภาษณ์ผู้สอน สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้วยแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (development: D1) เป็นการออกแบบและพัฒนา (design and development: D and D) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดย

1. ผู้วิจัยนำแนวคิด ADDIE Model ของครูส (Kruse, Online, 2008) การออกแบบ การเรียนการสอนเชิงระบบของเคมพ์ (Kemp, 1985) แบบจำลองการออกแบบการเรียน การสอนเชิงระบบของดิกค์, แครย์ และแครย์ (Dick, Carey & Carey, 2005) รูปแบบ การจัดการเรียนของจอยซ์, เวลล์ และแคลฮอน (Joyce, Weil & Calhoun, 2004) แนวคิด Five Minds for The Future ของการ์ดเนอร์ (Gardner, 2009) การประยุกต์ และผสมผสานวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดลักษณะบุคคลที่สังคมต้องการของฮาวิกเฮิร์ส (Havighurst, 1967) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประยุกต์ และผสมผสาน วิธีการจัดการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรม การจัดการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมการเรียนรู้ การเสริมต่อการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มาออกแบบการจัดการ เรียนรู้สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ร่วมกับการ ศึกษาสภาพผลการจัดการเรียนรู้ (จากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1) แล้วสร้างรูปแบบการ จัดการเรียนรู้สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พร้อมกับ คู่มือการใช้รูปแบบ และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้ รูปแบบ และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้น และหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4 ด้าน ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีจิตสาธารณะ และแบบสอบถามความพึงพอใจกับ ผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/9 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

4. ผู้วิจัยปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือสำหรับศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (research: R2) เป็นการนำไปใช้ (implementation: I) ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/12 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ The One-Group Pretest-Posttest Design (มาเรียม นิลพันธ์, 2555, หน้า 144) ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยคู่มือใช้รูปแบบและแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน เป็นเวลา 14 ชั่วโมง ก่อนเรียนผู้สอนและผู้เรียนประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยผู้สอนประเมินผู้เรียนและให้ผู้เรียนประเมินตนเองด้วยแบบประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ และเมื่อจัดการเรียนรู้เสร็จในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังเรียน ซึ่งเป็นแบบประเมินฉบับเดียวกับก่อนเรียน โดยผู้สอนประเมินผู้เรียนและให้ผู้เรียนประเมินตนเอง

3. หลังจากดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยคู่มือใช้รูปแบบและแผนการจัดการเรียนรู้ครบ 5 แผน ตามลำดับขั้นตอนแล้ว ผู้วิจัยทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

4. หลังจากทดสอบหลังเรียนเสร็จแล้วให้ผู้เรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (development: D1) เป็นการประเมินผล (evaluation: E) ประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ นำผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในขั้นตอนที่ 3 ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลัง

ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสม และพร้อมที่จะนำไปใช้จัดการเรียนรู้ต่อไป เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างต่อเนื่อง และเพื่อเป็นการยืนยันผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาใช้กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/12 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 พบว่าผลไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าควรแก้ปัญหาผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุด สามารถนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ พร้อมทั้งเป็นพลโลกที่ดี โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยการฝึกคิดวิเคราะห์หาเหตุผล ประกอบกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาพัฒนาตนเอง เพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข นำไปสู่การส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า EACDE Model มีองค์ประกอบคือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ สารความรู้และการปฏิบัติที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม สิ่งสนับสนุน และหลักการตอบสนอง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจ (E: encouragement) 2) ขั้นลงมือปฏิบัติ (a: action) 3) ขั้นสรุปองค์ความรู้ (c: conceptualization) 4) ขั้นส่งเสริมพัฒนาคุณลักษณะ (d: development of characteristics) และ 5) ขั้นประเมินผล (e: evaluation) ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าความเหมาะสมสอดคล้องเชิงโครงสร้างเท่ากับ 4.95 แสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมสอดคล้องเชิงโครงสร้างสามารถนำไปทดลองใช้ได้ และเมื่อนำไปหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ด้วยการทดสอบประสิทธิภาพทดลองภาคสนาม (field tryout) กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ได้ค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้เท่ากับ 82.67/81.58 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการใช้รูปแบบ	N	$\bar{X}$	SD	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	30	9.50	1.63	698	16756	30.22**
หลังเรียน	30	41.20	2.37			

** $p < .01$

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 4 ด้าน ประเมินโดยผู้สอน และผู้เรียน ประเมินตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้ประเมิน	ผลการใช้รูปแบบ	N	$\bar{X}$	SD	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ผู้สอน	ก่อนเรียน	30	2.51	0.15	60.11	122.03	46.60**
	หลังเรียน	30	4.52	0.19			
ผู้เรียน	ก่อนเรียน	30	2.53	0.18	59.82	120.58	51.30**
	หลังเรียน	30	4.53	0.12			

** $p < .01$

5. ผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.66$)

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่าการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่เชื่อมโยงให้ผู้เรียนเรียนรู้การใช้ชีวิตที่ถูกต้อง อยู่อย่างมีความสุข โดยเรียนผ่านสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในห้องหรือในโรงเรียน หรือวิเคราะห์จากตัวอย่างสถานการณ์ที่เป็นจริงในสังคม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกคิด วิเคราะห์ รู้ทันการเปลี่ยนแปลง และหาทางเลือกที่ดีที่สุด สามารถนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ พร้อมทั้งเป็นพลโลกที่ดี สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2556, หน้า 16-21) ไชยยา เมืองแทน (2561) และ อัจศรา ประเสริฐสิน (2558) ที่ให้ความเห็นว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ผู้เรียนได้นำความรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ไปใช้ในชีวิตประจำวันและช่วยเหลือผู้อื่นได้

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการวิเคราะห์แนวคิด หลักการ ทฤษฎี สาระสำคัญ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะผ่านกระบวนการตามหลักทฤษฎีการสร้างและออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีเทคนิคเป็นแนวทางการพัฒนา วิเคราะห์เนื้อหาของบทเรียนได้ครอบคลุมตามหลักสูตร มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ครบวงจร ทำให้เกิดความชัดเจน เข้าใจง่าย มีกระบวนการถูกต้อง เช่นเดียวกับที่ พีรภัทร ฉัตรสุวรรณ (2555) อติศวรร วังวัง (2557) และนิยม กิมานุวัฒน์ (2559) ที่พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้ากับการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามที่โรงเรียนได้คาดหวังไว้

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ EACDE Model เป็นจุดแข็งในการเรียนรู้ และการติดตามการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่นเดียวกับ ทิศนา แคมมณี (2559, หน้า 50) และ ตีรยา นามวงษ์ (2561) ที่พบว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเดิมเป็นพฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ จากหลักการที่ว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยที่การตอบสนองมักจะแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่คงทนสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ EACDE Model ทำให้ผู้เรียนเกิดการรู้คิดและตระหนักในการรู้คิดของตนเอง ทั้งนี้ธรรมชาติของการเรียนรู้จะต้องมีผู้เรียนเป็นผู้กระทำ โดยต้องมีเป้าหมายในการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ EACDE Model จึงทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจและเจตคติที่ดีในการเรียนรู้ สอดคล้องกับที่ วชิรดล คำศิริรักษ์, อุษา ปราบหงษ์ และถาดทอง ปานศุภวัชร (2559) และ นุวัฒน์ อุทาสวัสดิ์ (2561) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้

ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถสร้างแรงจูงใจ ความมุ่งมั่น ความเชื่อ และความรู้สึกของผู้เรียน มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยผู้เรียนจะเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรารู้กับโครงสร้างพุทธิปัญญาที่ได้เก็บไว้ในความทรงจำ และสามารถนำมาใช้ได้ ในอนาคต

5. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เช่นเดียวกับที่ พจมาน ชูสง (2559) และ Clarke and Hollingsworth (1994) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น มีการวิเคราะห์ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ สามารถเข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียน ก่อให้เกิด การเรียนรู้ได้ดี เนื่องจากพฤติกรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการของบุคคล มีกระบวนการที่เป็นระบบ มีขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพทั้งในสภาพแวดล้อมทางการเรียน และการทำงาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นทางการเรียน ส่งเสริมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ และมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความเป็นส่วนตัวและ อิสระที่จะเลือกเรียนรู้และรับรู้อย่างไม่มีข้อจำกัด เพิ่มความเป็นไปได้ในการเรียนรู้และ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ EACDE Model ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความยืดหยุ่นสูง ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากกว่าปกติ มีความตั้งใจ ใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ ตรงกับระบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ EACDE Model ในสาระ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 จำเป็นต้องอาศัยกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลายผ่านกระบวนการ ลงมือปฏิบัติ

บรรณานุกรม

ไชยยา เมืองแทน. (2561). *การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนธรรมบวรวิทยา*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ติรยา นามวงษ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SCTAC MODEL เพื่อเสริมสร้างทักษะปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 5(2), หน้า 350-366.
- ทิตินา แคมมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิยม กิমানวัฒน์. (2559). *การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดเชิงระบบ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุวัฒน์ อุทาสวัสดิ์. (2561). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 1(1), หน้า 24-37.
- พจมาน ชูสง. (2559). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดเด็กดีวิถีพอเพียง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. นครศรีธรรมราช: โรงเรียนเทศบาลวัดมเหยงคณ์ สำนักการศึกษา เทศบาลนครนครศรีธรรมราช.
- พีรภัทร ฉัตรสุวรรณ. (2555). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้วยศูนย์การเรียนรู้เสมือนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้เป็นทีมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). *วิธีการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วชิรตล คำศิริรักษ์, อุษา ปราบหงษ์ และถาดทอง ปานสุขวัชร. (2559). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 6(1), หน้า 97-105.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ตาปลาพับลิเคชั่น.
- _____. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

- อดิศวร์ วงษ์วัง. (2557). *การพัฒนารูปแบบการประเมินกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแนวคิดการประเมินแบบทฤษฎีแรงขับ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา ประเสริฐสิน. (2558). *การพัฒนารูปแบบการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Clarke, David J., & Hollingsworth, Hilary. (1994). Reconceptualising teacher change. In G. Bell, B. Wright, N. Leeson, & J. Geake (Eds.), *Challenges in mathematics education: Constraints on construction, Vol. 1. Proceedings of the 17th annual conference of the Mathematics Education Research Group of Australasia* (pp. 153-164). East Lismore, Australia: Southern Cross University.
- Dick, Walter, Carey, Lou, & Carey, James O. (2005). *The systematic design of instruction* (5th ed.). New York, NY: Addison-Wesley.
- Elliott, Shannon Snyder. (2007). *The GIST model for selection and modification of scientific research for the College Teaching Laboratory based on root competition investigations* (Online). Available: <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED503776.pdf> [2018, December 15].
- Gardner, Howard. (2009). *Five minds for the future*. Boston, MA: Harvard Business Review.
- Havighurst, Robert J. (1967). *Human development and education*. New York, NY: Mckay.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2004). *Models of teaching* (7th ed.). New York, NY: Courtesy of Reece Galleries.
- Kemp, Jerrold E. (1985). *The instructional design process*. New York, NY: Harper & Row.
- Kruse, Kevin. (2008). *Introduction to instructional design and the ADDIE model* (Online). Available: http://www.transformativedesigns.com/id_systems.html [2018, December 15].